

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.411.002.01.2022

Pani
Wiesława Borczyk
Prezes Zarządu
Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń
Uniwersytetów Trzeciego Wieku
ul. Jagiellońska 18
33-300 Nowy Sącz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/504 – Realizacja programu wieloletniego na rzecz osób starszych „Aktywni+” przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz wybrane organizacje pozarządowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku, ul. Jagiellońska 18, 33-300 Nowy Sącz (<i>Federacja</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesława Borczyk, Prezes Zarządu Federacji od 31 maja 2016 r. (<i>Prezes</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie.2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021–2022
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Mariusz Pindral, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/132/2022 z 16 września 2022 r. (akta kontroli str.1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia realizację przez Federację dwóch zadań³ w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025, edycja 2021 i 2022.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Federacja prawidłowo przygotowała i przeprowadziła w 2021 r. zadanie pn. „Wspólne działanie – skuteczne partycypowanie”. W pełni wykonano zaplanowany zakres rzeczowy i uzyskano zakładane efekty. Prawidłowo stosowano zasady dotyczące wykorzystania środków w ramach zleconego zadania publicznego, jak również jego końcowego rozliczenia. Zbadana próba dowodów księgowych potwierdziła, że wydatki wykazane w sprawozdaniu z realizacji zadania zostały faktycznie poniesione na potrzeby projektu.

Realizowane w 2022 r. zadanie pn. „Pandemii nie ulegamy – aktywnie działamy!” nie było w trakcie kontroli NIK zakończone. Według stanu na 31 października 2022 r. NIK oceniła, że było ono prawidłowo przygotowane i zrealizowano niemal w pełni jego zakres rzeczowy, osiągając prawie wszystkie planowane efekty. Nie stwierdzono naruszenia zasad dotyczących wykorzystania środków z dotacji na realizację zadania. Zbadana próba dowodów księgowych potwierdziła, że wydatki wykazane przez Federację jako dokonane w ramach projektu zostały faktycznie poniesione i były uzasadnione.

Realizowane projekty miały charakter ogólnopolski i – zgodnie z przyjętymi założeniami – spełniały potrzeby środowiska organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych z terenu całej Polski. Określone w złożonych ofertach wskaźniki realizacji zadania prawidłowo odzwierciedlały zakres oraz cele obu zadań. Wyniki ankiet przeprowadzonych przez Federację wśród uczestników projektu wskazywały na wysoki poziom zadowolenia i spełnienia oczekiwań. Również badania ankietowe przeprowadzone przez NIK potwierdziły wysoki poziom satysfakcji uczestników projektu, merytoryczny charakter prowadzonych szkoleń i konferencji oraz treści wydanych kwartalników.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zwanych dalej również *Projektami*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawdliwość przygotowania i wykonywania zadania publicznego określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

1. Federacja 18 marca 2021 r. złożyła ofertę w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025⁵ w konkursie ogłoszonym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS). Wnioskowano o kwotę 238,7 tys. zł, zmniejszoną w wyniku oceny oferty do 237,9 tys. zł. Po aktualizacji oferty, 29 listopada 2021 r., podpisano umowę o realizację zadania publicznego pn. „Wspólne działanie – skuteczne partycypowanie”⁶. Jej przedmiotem było:

- a) przeprowadzenie czterech edycji cyklu szkoleniowo-doradczego „Akademia lokalnego animatora aktywności seniorów”,
- b) wydanie trzech numerów kwartalnika informacyjno-edukacyjnego „Ogólnopolski Biuletyn Uniwersytetów Trzeciego Wieku”,
- c) organizacja ogólnopolskiej konferencji pn. „Organizacje seniorskie w dobie pandemii – stan obecny i wyzwania na przyszłość”,
- d) prowadzenie platformy partycypacyjnej „Polskie Forum Seniorów”,
- e) prowadzenie punktu konsultacyjno-doradczego,
- f) promocja projektu.

Termin realizacji zadania ustalono na okres od 1 maja do 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 4-42)

28 stycznia 2022 r. Federacja przesłała do MRiPS sprawozdanie z realizacji zadania za 2021 r., w którym wskazała na wykonanie wszystkich wyżej opisanych zadań, tj.:

- a) przeprowadzono cztery edycje cyklu szkoleniowo-doradczego „Akademia lokalnego animatora aktywności seniorów”, w którym uczestniczyło łącznie 48 osób. Przeznaczono 192 godziny na indywidualne doradztwo poszkoleniowe, podczas których udzielono 202 porad/konsultacji;
- b) wydano trzy numery kwartalnika informacyjno-edukacyjnego „Ogólnopolski Biuletyn Uniwersytetów Trzeciego Wieku”, każdy w nakładzie 700 egzemplarzy, przekazując je do organizacji seniorskich;
- c) 24 września 2021 r. odbyła się ogólnopolska konferencja pn. „Organizacje seniorskie w dobie pandemii – stan obecny i wyzwania na przyszłość”, w której uczestniczyło 86 osób;
- d) przeznaczono 480 godzin pracy ekspertów/specjalistów na przygotowanie 57 projektów stanowisk i opinii do projektów ustaw, strategii, itp., które następnie za pośrednictwem platformy konsultowano z sygnatariuszami porozumienia Polskie Forum Seniorów;
- e) udzielono 391 porad/konsultacji w ramach punktu konsultacyjno-doradczego, przeznaczając na to 497 godzin pracy doradców;
- f) utworzono stronę internetową poświęconą projektowi www.wdsp.federacjaautw.pl, rozsyłano maile i prowadzono rozmowy telefoniczne zachęcające do wzięcia udziału w projekcie.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dalej: *Program*.

⁶ Dalej: *umowa z 29 listopada 2021 r.*

Federacja do realizacji ww. umowy wykorzystwała wyłącznie środki przyznane z MRiPS, wnosząc do zadania wkład osobowy. Nie zmieniono zakresu działań w ramach projektu w stosunku do złożonej oferty.

(akta kontroli str. 43-53)

Oferta na realizację zadania publicznego pn. „Pandemii nie ulegamy – aktywnie działamy!” została złożona przez Federację do MRiPS 21 lutego 2022 r., w konkursie ogłoszonym w ramach Programu, edycja 2022. Wnioskowano o kwotę 249,5 tys. zł, obniżoną w wyniku oceny oferty do 90 tys. zł. Po aktualizacji oferty, 28 czerwca 2022 r., podpisano umowę o realizację zadania (dalej: *umowa z 28 czerwca 2022 r.*), której przedmiotem było:

- a) wydanie trzech numerów ww. kwartalnika informacyjno-edukacyjnego,
- b) prowadzenie platformy partycypacyjnej „Polskie Forum Seniorów”,
- c) prowadzenie punktu konsultacyjno-doradczego,
- d) promocja projektu.

Termin realizacji zadania ustalono na okres od 1 czerwca do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 54-88)

Według stanu na 31 października 2022 r. realizacja zadania wyglądała następująco:

- a) wydano dwa numery kwartalnika informacyjno-edukacyjnego w nakładzie po 660 egzemplarzy, przekazując je do organizacji seniorskich;
- b) przeznaczono 185 godzin pracy ekspertów/specjalistów na przygotowanie 23 projektów stanowisk i opinii do projektów ustaw, strategii, itp., które następnie za pośrednictwem platformy konsultowano z sygnatariuszami porozumienia Polskie Forum Seniorów;
- c) udzielono 142 porad/konsultacji w ramach punktu konsultacyjno-doradczego, przeznaczając na to 169 godzin pracy doradców;
- d) na stronie internetowej Federacji zamieszczono w działach: „Aktualności” i „Projekty” informacje o realizowanym projekcie.

Federacja do realizacji ww. umowy wykorzystwała (wg stanu na 31 października 2022 r.) środki przyznane z MRiPS i wkład własny finansowy, jak również osobowy.

(akta kontroli str. 89-91)

2. Projekty realizowane na podstawie umów z 29 listopada 2021 r. i z 28 czerwca 2022 r. miały charakter nieodpłatny. W złożonych ofertach nie przewidywano pobierania świadczeń pieniężnych od odbiorców zadań. W ewidencji księgowej nie zarejestrowano przychodów z tytułu realizowanych projektów, nie uzyskano także odsetek bankowych od przekazanych środków dotacji.

(akta kontroli str. 29, 68, 92-93, 114-135, 366-368)

3. W realizację projektów w latach 2021-2022 zaangażowanych było odpowiednio 11 i osiem osób, które posiadały wyższe wykształcenie, w tym prawnicze, oraz doświadczenie w realizacji zadań publicznych podobnego rodzaju.

Zgodnie z pkt. 6 regulaminu otwartego konkursu „Aktywni+” z 2021 i 2022 r. płace w ramach projektów nie mogły przekroczyć wydatków normalnie ponoszonych przez zleceniobiorcę w ramach prowadzonej przez niego działalności, zaś przyjęte stawki nie mogły być wyższe od stawek powszechnie stosowanych na danym rynku.

W ramach projektu realizowanego w 2021 r. stosowano stawki wynagrodzenia w przedziale 50-100 zł/godz. brutto, 600 zł/mies. wynagrodzenia dla biura rachunkowego, 750 zł za opracowanie graficzne i skład drukarski biuletynu oraz 200 zł/godz. za prelekcję dla osób z tytułem profesora.

W ramach projektu realizowanego w 2022 r. stosowano stawki wynagrodzenia w przedziale 50-110 zł/godz. brutto, 400 zł/mies. wynagrodzenia dla biura rachunkowego, 750 zł za opracowanie graficzne i skład drukarski biuletynu.

Zgodnie z pkt. 5 regulaminu otwartego konkursu „Aktywni+” z 2021 i 2022 r. wartość pracy wolontariuszy wynosiła: 25 zł/godz. w przypadku nieskomplikowanych prac administracyjnych lub pomocniczych i 75 zł/godz. w przypadku osób wykorzystujących posiadaną wiedzę specjalistyczną.

Zgodnie z zawartymi porozumieniami ws. odbycia wolontariatu w projekcie realizowanym w 2021 r. wykorzystano 424 godz. (340 godz. wg stawki 75 zł/godz. i 84 godz. wg stawki 25 zł/godz.) na łączną wartość 27,6 tys. zł, co było zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu i ofercie. W projekcie realizowanym w 2022 r. (wg stanu na 31 października 2022 r.) wykorzystano 116 godz. pracy wolontariatu wg stawki 75 zł/godz. o łącznej wartości 8,7 tys. zł, co stanowiło 73% godzin wykazanych w ofercie.

(akta kontroli str. 50, 94-103, 411, 90)

4. W projekcie realizowanym w 2021 r. łącznie wydatkowano 237,7 tys. zł, z czego koszty administracyjne wyniosły 20,8 tys. zł (8,7% dotacji), a koszty merytoryczne – 216,9 tys. zł (91,3% dotacji). Wartość własnego wkładu osobowego wyniosła 27,6 tys. zł. Niewykorzystana część dotacji w kwocie 220,72 zł została zwrócona na konto MRiPS 14 stycznia 2022 r., tj. w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷.

W projekcie realizowanym w 2022 r. (wg stanu na 31 października 2022 r.) poniesiono 69,8 tys. zł kosztów (w tym wkład własny 20 zł jako dopłata do czynszu i 8,7 tys. zł wartość wolontariatu). Koszty administracyjne wyniosły 5,6 tys. zł⁸ (w tym 20 zł z wkładu własnego), a koszty merytoryczne – 64,2 tys. zł⁹ (w tym wartość wolontariatu 8,7 tys. zł). Według stanu na 31 października 2022 r. wykorzystano 67,9% dotacji.

Na podstawie zbadanej próby dokumentów księgowych¹⁰ ustalono, że Federacja prawidłowo klasyfikowała koszty jako administracyjne albo merytoryczne w kontrolowanych projektach i odpowiednio wykazała je w sprawozdaniu z wykonania wydatków projektu pn. „Wspólne działanie – skuteczne partycypowanie”. Koszty administracyjne obejmowały czynsz za prowadzenie biura, wynagrodzenia dla koordynatora i biura rachunkowego oraz materiały biurowe. W ewidencji księgowej koszty rejestrowano w podziale na koszty działalności statutowej (z podziałem na realizowane projekty na kontach analitycznych) oraz koszty administracyjne.

(akta kontroli str. 43-52, 104-113, 138-144, 369)

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

⁸ Składki ZUS oraz podatki od wynagrodzeń, jak również wynagrodzenie dla biura księgowego zostały wypłacone w listopadzie 2022 r.

⁹ Wynagrodzenie dla specjalisty ds. obsługi platformy internetowej za czerwiec 2022 r. zostało zapłacone ze środków własnych Federacji (ze względu na nieotrzymanie środków z dotacji), a następnie zrefundowane w listopadzie 2022 r. ze środków dotacji. Wynagrodzenie za październik 2022 r. dla specjalisty ds. obsługi platformy zostało wypłacone w listopadzie 2022 r.

¹⁰ W 2021 r. 10 dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów administracyjnych i 40 dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów merytorycznych. W 2022 r. dziewięć dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów administracyjnych i 24 dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów merytorycznych, co stanowiło wszystkie dokumenty księgowe dokumentujące wydatki administracyjne i merytoryczne wystawione do 31 sierpnia 2022 r. (dzień wylosowania próby).

5. W okresie objętym kontrolą Federacja nie dokonywała operacji gotówkowych. Płatności za faktury i rachunki dokonywane były z wydzielonego rachunku bankowego Federacji, na który przekazano kwoty dotacji.

(akta kontroli str. 114-137)

6. Koordynator projektu wyjaśniła, że na etapie złożenia ofert na realizację projektów w 2021 i 2022 r. dokonano rozpoznania cenowego rynku, w celu ustalenia ceny jednostkowej produktów i usług świadczonych w ramach realizowanych projektów. Rozpoznanie cenowe przeprowadzono poprzez porównanie ofert dostępnych w internecie (noclegów, wyżywienia oraz wynajmu sal) oraz analizę zestawienia standardów i cen określonych dla wydatków dokonywanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój (kosztów osobowych, noclegów, wyżywienia oraz wynajmu sal).

(akta kontroli str. 412-413)

Przyjęte w obu projektach ceny, w tym wynagrodzenia dla trenerów, doradców i koordynatora, nie odbiegały od średnich cen rynkowych.

(akta kontroli str. 145-170, 411)

7. Federacja wyodrębniła analityczne konta księgowe do ewidencjonowania operacji gospodarczych w ramach projektów, w tym m.in. rachunek bankowy (131), koszty (konta zespołu 5 z podziałem na koszty administracyjne i merytoryczne) oraz przychody. Było to zgodne z § 5 umów o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Programu.

Kwoty wykazane w rozliczeniach projektów zgodne były z ewidencją księgową, w tym zestawieniem obrotów i sald. Sprawozdanie finansowe Federacji nie podlegało w kontrolowanym okresie obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta.

(akta kontroli str. 105-113)

8. Rozliczane w projektach wydatki zostały faktycznie poniesione i prawidłowo udokumentowane, co stwierdzono na podstawie zbadanej próby dokumentów księgowych¹¹. Środki wydatkowano w okresie realizacji projektów na zakup produktów i usług przewidzianych w budżecie projektów.

(akta kontroli str. 138-144)

9. W ramach kontrolowanych projektów nie ponoszono wydatków niekwalifikowanych, w tym nie rozliczano wyjazdów służbowych osób zaangażowanych w realizację projektu na podstawie umów cywilnoprawnych, jak również nie ponoszono wydatków inwestycyjnych. Przestrzegano zasady bezpośredniej realizacji zadania przez Federację oraz nie zlecano zadań podwykonawcom.

(akta kontroli str. 43-52, 104, 114-135, 411)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia przygotowanie i wykonanie przez Federację dotowanych zadań w ramach Programu w latach 2021-2022. Projekt realizowany w 2021 r. został przeprowadzony i rozliczony zgodnie ze złożoną ofertą oraz zapisami umowy o realizację zadania publicznego. W wykonaniu projektu przeprowadzonego

¹¹ Po 15 dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie wydatków w ramach projektów w 2021 i 2022 r., w tym po cztery o najwyższej wartości i po cztery dotyczące kosztów osobowych.

w 2022 r. – wg stanu na 31 października 2022 r. – NIK również nie stwierdziła nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu faktycznego

1. Kontrolowane projekty miały charakter ogólnopolski, a ich celem było podnoszenie kwalifikacji i kompetencji liderów / przedstawicieli organizacji seniorskich z terenu całego kraju.

Koordinator projektów wyjaśniła, że ich przygotowanie poprzedziło rozeznanie potrzeb środowiska organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych z terenu całej Polski. Rozeznanie polegało na licznych kontaktach z liderami tych organizacji, podczas których zgłaszali oni problemy, z którymi się borykają. Korzystano również z różnych raportów organizacji pozarządowych, GUS oraz rządowych. Przeprowadzono konsultacje z przedstawicielami gminnych rad seniorów, ale nie prowadzono takich konsultacji z jednostkami samorządu terytorialnego, gdyż był to projekt ogólnopolski.

W ofertach na realizację obu kontrolowanych zadań określono grupy docelowe, wskazano ich najważniejsze problemy i potrzeby, a także proponowany w projektach sposób ich rozwiązywania / zaspokajania potrzeb.

(akta kontroli str. 412-413, 4-29, 54-75)

Działania podejmowane w latach 2021-2022 na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych w Nowym Sączu były – jak wyjaśnił Prezydent Miasta Nowy Sącz¹² – następujące:

- a) kontynuacja realizacji programu Nowosądecka Karta Seniora, mającego na celu wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców, którzy ukończyli 60 rok życia. Posiadanie Karty upoważniało do licznych zniżek na terenie miasta, co miało się przyczyniać do zwiększenia dostępności seniorów m.in. do dóbr kultury, obiektów sportowych, restauracji czy biur podróży. Starsi mieszkańcy miasta mieli możliwość korzystania ze zniżką z komunikacji miejskiej. W 2022 r. wydano 245 Kart Seniora, natomiast od początku działania programu wydano 8 556 Kart;
- b) spotkania aktywizująco-integrujące dla osób starszych w pięciu miejskich świetlicach osiedlowych, służące budowaniu więzi międzypokoleniowych oraz rozwojowi zainteresowań podczas warsztatów manualnych, edukacyjnych i ruchowych. W świetlicach organizowano również wydarzenia okolicznościowe (np. Dzień Kobiet, Andrzejki, Mikołajki, Spotkania Wigilijne) i tematyczne (np. warsztaty z cyfryzacji, zajęcia pomagające stymulować pamięć, spotkania międzypokoleniowe), które integrowały społeczność senioralną;
- c) organizacja wydarzeń dla seniorów:
 - Dzień Seniora: w październiku 2021 r. w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowym Sączu odbył się koncert dla seniorów połączony z wystawą prac plastycznych. Wydarzenie zorganizowane zostało przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu oraz Biuro Aktywności Obywatelskiej Urzędu Miasta Nowego Sącza,
 - Tydzień Senioralny: w październiku 2022 r. w świetlicach osiedlowych zrealizowano liczne warsztaty dedykowane seniorom, m.in. spotkania z podróżnikiem, imprezy tematyczne, warsztaty florystyczne, warsztaty z plecenia makramy, spektakle Kabaretu „Gwiazdeczki”, który działa przy

¹² Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Sądeckim Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Zwieńczeniem Tygodnia był koncert w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowym Sączu. Wydarzenia zostały zorganizowane przez Biuro Aktywności Obywatelskiej Urzędu Miasta Nowego Sącza.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu realizował różnorodne działania na rzecz seniorów w Dziennym Domu Seniora, służące podnoszeniu ich aktywności społecznej.

Prezydent Miasta Nowy Sącz wyjaśnił, że w mieście nie powołano Rady Seniorów, lecz funkcjonuje Rada ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta jako gremium opiniotwórczo-doradcze, które stanowi forum wymiany poglądów i opinii w sprawach dotyczących polityki senioralnej miasta.

Jako główne problemy ograniczające aktywność społeczną osób starszych w Nowym Sączu Prezydent Miasta wskazał stan zdrowia pogarszający się z wiekiem, niski poziom kondycji fizycznej, szybki tryb życia oraz zmiany w obyczajowości, brak umiejętności cyfrowych wśród większości osób starszych (obsługa komputera, smartfona, internetu, bankowości mobilnej), bariery architektoniczne w budynkach, które uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu mniej sprawnym seniorom, zahamowanie aktywności seniorów przez pandemię COVID 19 oraz brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w latach 2021-2022 Federacja nie współpracowała z Miastem Nowy Sącz w zakresie realizowanych przez tę organizację projektów w ramach Programu. Wskazał ponadto, że działaniami, które skutecznie niwelują barierę uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, są:

- praktyczne warsztaty z zakresu podnoszenia kwalifikacji z obsługi nowoczesnych urządzeń, dedykowane specjalnie dla tej grupy społecznej,
- wolontariat, który może pobudzić wśród seniorów poczucie bycia potrzebnym oraz może przynieść podwójne korzyści: z jednej strony senior poświęca swój czas i oferuje pomoc, z drugiej on sam może liczyć na wsparcie innych osób,
- aktywność kulturalna wśród osób starszych jako szansa na utrzymywanie kontaktów towarzyskich oraz zachowanie poczucia własnej wartości,
- utrzymanie sprawności fizycznej i zdrowotnej poprzez organizację zajęć ruchowych odpowiednich dla osób w późnym wieku,
- rozwijanie przestrzeni do kontaktów międzypokoleniowych jako sposób na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- rozwijanie zainteresowań seniorów poprzez realizację warsztatów tematycznych, np. rękodzieło, prace plastyczne, spotkania poetyckie, itp.

Prezydent Miasta wyjaśnił również, że *lata 2021-2022 to czas pandemii Covid-19, który mocno zmienił sytuację osób starszych w wielu aspektach ich życia. W okresie tym aktywność fizyczna i edukacyjna, która ma ogromny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne seniorów, została mocno ograniczona. Zatem zasadnym jest wspieranie osób starszych celem umożliwienia im zachowania autonomii i niezależności, a tym samym poprawy jakości życia tak, aby mogli jak najszybciej wrócić do aktywności sprzed pandemii.*

(akta kontroli str. 370-376)

2. Do pomiaru rezultatów realizowanych zadań w ramach Programu przyjęto skwantyfikowane wskaźniki, które właściwie weryfikowały realizowane cele. W ofercie na realizację zadania w 2021 r. określono 10 rezultatów, do pomiaru których przyjęto skwantyfikowane wskaźniki, tj.: liczba uczestników warsztatu (48 osób – planowane i wykonane), liczba godzin efektywnego doradztwa dla uczestników warsztatu (192 godz. – planowane i wykonane), liczba udzielonych porad/konsultacji dla uczestników warsztatu (130 – planowane, 202 – wykonane),

liczba nowych wydań kwartalnika (3 numery – planowane i wykonane), liczba organizacji, które otrzymały kwartalnik (700 – planowane i wykonane), liczba uczestników ogólnopolskiej konferencji (80 osób – planowane, 86 osób – wykonane), liczba godzin efektywnej pracy ekspertów na polskim forum seniorów (480 godz. – planowane i wykonane), liczba opracowanych i skonsultowanych opinii/wniosków/stanowisk na polskim forum seniorów (50 – planowane, 57 – wykonane), liczba godzin efektywnej pracy doradców w punkcie konsultacyjno-doradczym (480 godz. – planowane, 497 godz. – wykonane), liczba porad udzielona w ramach punktu konsultacyjno-doradczego (300 – planowane, 391 – wykonane). Ze sprawozdania końcowego wynikało, że wszystkie rezultaty zostały osiągnięte, w tym w przypadku pięciu osiągnięta wartość wskaźnika były wyższe od planowanej.

Wśród uczestników szkoleń i konferencji Federacja przeprowadziła ankiety, w których m.in.:

- a) 94% ankietowanych wskazało, że udział w szkoleniu wpłynął na podniesienie poziomu ich wiedzy i umiejętności w zakresie merytorycznych i organizacyjnych aspektów zarządzania organizacją pozarządową;
- b) 90% ankietowanych wskazało, że udział w szkoleniu wpłynął na podniesienie poziomu ich wiedzy i umiejętności w zakresie animowania działalności edukacyjnej dla seniorów na szczeblu lokalnym z uwzględnieniem aktualnych wyzwań związanych z trwającym stanem epidemii;
- c) 80% ankietowanych wskazało, że udział w konferencji ułatwił im dostęp do aktualnych dedykowanych informacji przydatnych w prowadzeniu i rozwijaniu działalności organizacji seniorskiej, z uwzględnieniem aktualnych wyzwań związanych z trwającym stanem epidemii;
- d) 99% ankietowanych osób uznało, że udział w konferencji przyczynił się do promowania i podniesienia skłonności w zakresie przystępowania do organizacji sieciujących celem wspólnego zabiegania o sprawy ważne dla funkcjonowania i rozwoju tego segmentu sektora pozarządowego w Polsce.

(akta kontroli str. 4-29, 43-52, 411)

Koordynator projektu wyjaśniła, że promocję projektu w grupie docelowej prowadzono m.in. poprzez stronę internetową Federacji, korespondencję mailową, rozsyłanie biuletynów i informacje na portalu społecznościowym. Stosowano wytyczne promocji projektów, tj. m.in. rozwieszono plakaty oraz zamieszczano na dokumentach projektowych logotyp Programu i informację o dofinansowaniu. Sytuacja epidemiologiczna nie miała wpływu na realizację projektu.

(akta kontroli str. 322-352, 411-413)

W ofercie na realizację zadania w 2022 r., złożonej 21 lutego 2022 r., określono 10 rezultatów, do pomiaru których przyjęto skwantyfikowane wskaźniki. 6 czerwca 2022 r. Federacja dokonała aktualizacji oferty, ze względu na przyznanie mniejszej kwoty dotacji niż wnioskowano.

Koordynator projektu wyjaśniła, że liczba wskaźników po aktualizacji wynosiła sześć, jednak ze względu na budowę generatora wniosków online nie było technicznej możliwości zmiany tabeli z rezultatami projektu (dlatego wykazane jest 10 rezultatów), natomiast była możliwość zmiany planu i harmonogramu działań oraz kalkulacji przewidywanych kosztów. W opisie poszczególnych działań uwzględniono zmienione wskaźniki.

(akta kontroli str. 54-75, 412-413)

Po aktualizacji oferty określono następujące wskaźniki¹³: liczba wydań kwartalnika (z trzech planowanych wydano dwa po 660 szt.), liczba organizacji, którym darmowo rozesłano kwartalniki (660), liczba godzin efektywnej pracy ekspertów przygotowujących stanowiska i opinie – polskie forum seniorów (210 godz. planowane, 185 godz. - wykonane), liczba opracowanych i skonsultowanych stanowisk i opinii (25 – planowane, 23 – wykonane), liczba godzin efektywnej pracy doradców punktu konsultacyjno-doradczego (245 godz. – planowane, 169 godz.- wykonane), liczba udzielonych porad i konsultacji w ramach prowadzonego punktu (150 – planowane, 142 - wykonane). W trakcie kontroli NIK projekt nie był zakończony.

(akta kontroli str. 54-75, 89-91)

Koordinator projektu wyjaśniła, że promocję projektu realizowanego w 2022 r. w grupie docelowej prowadzono m.in. poprzez stronę internetową Federacji, korespondencję mailową, rozsyłanie biuletynów i zamieszczanie informacji na portalu społecznościowym. Stosowano wytyczne promocji projektów, tj. m.in. rozwieszano plakaty i zamieszczano na dokumentach projektowych logotyp Programu i informację o dofinansowaniu.

(akta kontroli str. 412-413, 354-365)

3. Koordinator projektu wyjaśniła, że nie stwierdzono żadnych trudności lub ograniczeń wynikających ze sposobu realizacji konkursu, które miałyby negatywny wpływ na jakość dotowanego zadania. Beneficjenci również nie zgłaszali Federacji problemów lub trudności podczas realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 412-413)

4. Federacja, poza projektami realizowanymi w latach 2021-2022 w ramach Programu, realizowała inne projekty adresowane dla liderów organizacji pozarządowych, w szczególności:

- a) Akademia liderów seniorskich organizacji pozarządowych (realizowany w latach 2020-2022, dofinansowany z funduszy europejskich – Fundusz Społeczny „POWER”);
- b) Akademia animatorów aktywności ruchowej seniorów (realizowany w 2022 r., dofinansowany ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach programu „Sport dla wszystkich”).

(akta kontroli str. 411, 412-413)

Koordinator projektów wyjaśniła, że w przyszłości Federacja będzie kontynuować działalność na rzecz środowisk osób starszych. Również przed przystąpieniem do realizacji projektów w ramach Programu Federacja prowadziła różne projekty na rzecz środowisk osób starszych, m.in. „Małopolska Seniorom – aktywny styl życia osób 50+”, „Wolontariat w UTW w Małopolsce”, „Małopolskie UTW – edukacja i aktywizacja osób starszych”, „Regionalne centrum wsparcia uniwersytetów trzeciego wieku”.

(akta kontroli str. 412-413)

Wyniki ankiet przeprowadzonych przez NIK wśród 20% uczestników (30 osób) projektu realizowanego w 2021 r. przedstawiały się następująco:

- a) wszyscy ankietowani słyszeli o Programie,
- b) wszyscy ankietowani brali udział w wydarzeniu organizowanym przez Federację w 2021 r. w ramach Programu,

¹³ Stan realizacji wskaźników na 31 października 2022 r.

- c) 27 osób dowiedziało się o organizowanych wydarzeniach z zaproszenia organizatora, jako źródło informacji wskazano też internet i bezpośredni kontakt z Federacją,
- d) dla wszystkich ankietowanych informacja o wydarzeniu i możliwości wzięcia w nim udziału była wystarczająca i odpowiednio dostępna,
- e) wśród oczekiwani w związku z udziałem w wydarzeniu 29 osób wskazało poszerzenie wiedzy i/lub umiejętności, 13 osób wskazało uzyskanie konkretnego wsparcia w zaspokajaniu potrzeb, 11 osób wskazało możliwość dzielenia się własną wiedzą, umiejętnościami, wspomnieniami, pomysłami, dorobkiem i poglądami, 10 osób wskazało włączenie się w działanie środowiska lokalnego, 7 osób wskazało potrzebę rozmowy, 4 osoby wskazały potrzebę przebywania wśród ludzi, 4 osoby wskazały udzielenie pomocy osobom bardziej potrzebującym oraz 4 osoby wskazały inne oczekiwania, tj. podniesienie kompetencji na temat funkcjonowania organizacji pozarządowych, zapisów statutu, prowadzenia księgowości, pisanie projektów miękkich w ramach konkursów ogłaszanych przez samorządy, korzystanie z punktu konsultacyjno-doradczego, możliwość przełożenia zdobytej wiedzy na działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Rady Seniorów oraz uzyskanie informacji w zakresie przepisów i dokumentów do prawidłowego prowadzenia stowarzyszeń,
- f) wśród aktywności w ramach realizowanego wydarzenia 3 osoby wskazały wycieczki, 4 osoby wskazały spotkania z udziałem znanych osób, 9 osób wskazało spotkania z ekspertami, 8 osób wskazało kursy posługiwania się nowymi technologiami, 3 osoby wskazały promocję zdrowego stylu życia, 26 osób wskazało inne, w tym doradztwo, konsultacje, szkolenia, udział w konferencjach,
- g) 3 osoby odpowiedziały, że ich oczekiwania w większości zostały spełnione, 19 osób odpowiedziało, że ich oczekiwania całkowicie zostały spełnione, a 8 osób wskazało, że projekt został zrealizowany powyżej ich oczekiwań,
- h) ankietowani najczęściej byli zadowoleni z szybkiej dostępności i rzetelnych, wyczerpujących informacji, porad i konsultacji, biuletynu, doradztwa, profesjonalnie prowadzonych szkoleń, rozmów i wymiany doświadczeń z uczestnikami projektu, udzielanego wsparcia,
- i) ankietowani najmniej byli zadowoleni z konieczności dojazdu i zbyt małej ilości czasu w stosunku do przyjętego programu,
- j) 16 osób oceniło organizację szkoleń jako wzorową, 13 osób oceniło organizację szkoleń jako bardzo dobrą,
- k) 28 osób chciałoby ponownie wziąć udział w tego typu wydarzeniach, 2 osoby chciałyby wziąć ponownie udział pod warunkiem, że będą zdrowe i jeśli zmienią się przepisy,
- l) 25 osób brało udziału w podobnych wydarzeniach (w tym 18 osób uczestniczyło w nich kilkakrotnie), a 5 nie brało udziału,
- m) 20 osób nadal bierze udział w podobnych wydarzeniach (w tym 16 osób kilka razy w roku), a 10 osób nie bierze aktualnie udziału w tego typu wydarzeniach,
- n) 27 osobom udało się zachęcić znajomych do wzięcia udziału w podobnych wydarzeniach,
- o) wśród pożądanych zmian w organizacji wydarzeń wskazano: zmianę miejsca organizacji, zwiększenie częstotliwości szkoleń, większą dostępność dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku nienależących do Federacji, większą liczbę spotkań panelowych oraz max. czas wykładów ograniczony do czterech godzin lekcyjnych,

p) wśród wydarzeń, w których najchętniej uczestnicy wzięliby udział, wskazano: szkolenia, warsztaty, konferencje, doradztwo, projekty integracyjne.

W powyższej ankiecie wzięło udział 30 osób, w tym 26 kobiet. 29 uczestników było w wieku powyżej 60 roku życia; 21 posiadało wykształcenie wyższe, a 9 wykształcenie średnie; 2 uczestników mieszkało na wsi, 10 uczestników mieszkało w mieście do 20 tys. mieszkańców, 8 uczestników mieszkało w mieście 20-50 tys. mieszkańców, 2 uczestników mieszkało w mieście 50-100 tys. mieszkańców, a 7 mieszkało w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców¹⁴.

(akta kontroli str. 414-426)

Wyniki ankiet przeprowadzonych przez NIK wśród 20% uczestników (20 osób) projektu realizowanego w 2022 r. przedstawiały się następująco:

- a) wszyscy ankietowani słyszeli o Programie,
- b) wszyscy ankietowani brali udział w wydarzeniu organizowanym przez Federację w 2022 r. w ramach Programu,
- c) 15 osób dowiedziało się o organizowanych wydarzeniach z zaproszenia organizatora, jako źródło informacji wskazano też internet i bezpośredni kontakt z Federacją,
- d) dla 20 osób informacja o wydarzeniu i możliwości wzięcia w nim udziału była wystarczająca i odpowiednio dostępna,
- e) wśród oczekiwań w związku z udziałem w wydarzeniu 17 osób wskazało poszerzenie wiedzy i/lub umiejętności, 7 osób wskazało uzyskanie konkretnego wsparcia w zaspokajaniu potrzeb, 13 osób wskazało możliwość dzielenia się własną wiedzą, umiejętnościami, wspomnieniami, pomysłami, dorobkiem i poglądami, 8 osób wskazało włączenie się w działanie środowiska lokalnego, 5 osób wskazało potrzebę rozmowy, 3 osoby wskazały potrzebę przebywania wśród ludzi,
- f) wśród aktywności w ramach realizowanego wydarzenia 2 osoby wskazały spotkania z udziałem znanych osób, 5 osób wskazało spotkania z ekspertami, 2 osoby wskazały posługiwanie się nowymi technologiami, 5 osób wskazało promocję zdrowego stylu życia, a 14 osób wskazało inne, tj.: regularne czytanie biuletynu, korzystanie z doradztwa specjalistycznego i udział w szkoleniach,
- g) 3 osoby odpowiedziały, że ich oczekiwania w większości zostały spełnione, 12 osób odpowiedziało, że ich oczekiwania całkowicie zostały spełnione, a 4 osoby wskazały, że projekt został zrealizowany powyżej ich oczekiwań,
- h) ankietowani najczęściej byli zadowoleni z porad i konsultacji, biuletynu, doradztwa, profesjonalnie prowadzonych szkoleń, rozmów i wymiany doświadczeń z uczestnikami projektu,
- i) na pytanie, z czego był/była Pan/Pani najbardziej niezadowolona, nie wskazano żadnej odpowiedzi związanej z realizowanym przez Federację projektem,
- j) 9 osób oceniło organizację szkoleń jako wzorową, 9 osób oceniło organizację szkoleń jako bardzo dobrą i 1 osoba oceniła organizację szkoleń jako dobrą,
- k) 29 osób chciałoby ponownie wziąć udział w tego typu wydarzeniach,
- l) 14 osób brało udziału w podobnych wydarzeniach (w tym 13 osób uczestniczyło w nich kilkakrotnie), a 6 nie brało udziału,
- m) 14 osób nadal bierze udział w podobnych wydarzeniach (w tym 9 osób kilka razy w roku), a 6 osób nie bierze aktualnie udziału w tego typu wydarzeniach,

¹⁴ Jeden uczestnik ankiety nie wskazał liczby mieszkańców miejscowości, w której mieszkał.

- n) 18 osobom udało się zachęcić znajomych do wzięcia udziału w podobnych wydarzeniach,
- o) wśród pożądaných zmian w organizacji wydarzeń wskazano: zmianę miejsca organizacji,
- p) wśród wydarzeń, w których najchętniej uczestnicy wzięliby udział, wskazano: szkolenia, warsztaty, konferencje, doradztwo, projekty integracyjne.

W powyższej ankiecie wzięło udział 20 osób, w tym 18 kobiet. Wszyscy uczestnicy byli w wieku powyżej 60 roku życia; 16 posiadało wykształcenie wyższe, a 4 wykształcenie średnie; 1 uczestnik mieszkał na wsi, 5 uczestników mieszkało w mieście do 20 tys. mieszkańców, 4 uczestników mieszkało w mieście 20-50 tys. mieszkańców, 7 uczestników mieszkało w mieście 50-100 tys. uczestników, a 3 mieszkało w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców¹⁵.

(akta kontroli str. 427-436)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia osiągnięcie zakładanych efektów projektu realizowanego w 2021 r. w ramach Programu. Projekt wykonywany w 2022 r. nie był w trakcie kontroli NIK zakończony, jednak większość planowanych efektów została osiągnięta. Przyjęte wskaźniki pomiaru prawidłowo odzwierciedlały cele i zakres realizowanych zadań. Badania ankietowe przeprowadzone przez NIK, jak również przez Federację potwierdziły wysoki poziom satysfakcji uczestników obu projektów.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W związku z niesformułowaniem uwag i wniosków NIK nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, stycznia 2023 r.

Kontroler

Mariusz Pindral

Główny specjalista kontroli państwowej

¹⁵ Jeden uczestnik ankiety nie wskazał liczby mieszkańców miejscowości, w której mieszkał.

.....

podpis